

Til Nordland Fylkeskommune
v/ fylkesdirektør for utdanning Nina Ellingsen Høiskar

Fra NHO Nordland og NHO Nordlandsfelleskapet bestående av Bygg-
mesterforbundet region Nord, Nelfo Nordland, Sjømat Norge og EBA
Nord-Norge

Kopi NHO Reiseliv

Dato 28. oktober 2020

Sak Innspill 4-årig skolestruktur

Vedlegg:

Innledning

Nordlands viktigste ressurs, men også største utfordring, er mennesker. Mennesker med riktig kompetanse. Skolestrukturen og utdanningstilbudet er derfor helt avgjørende for Nordlands fremtid.

For bedriftene i Nordland er det i dag utfordrende å få tak i nok folk med riktig kompetanse. Fremtiden ser ikke lysere ut, i alle fall ikke om jobb- og verdiskapingen skal øke i takt med behovet for å trygge velferden for fremtiden. Skolestrukturen må derfor ta hensyn til dette og være en bidragsyter til at flest mulig tar utdanning, at utdanningen treffer bedriftenes behov og at gjennomføringsgraden øker.

Dagens ordinære opplæringsmodell for yrkesfag, med 2 år teori og 2 år i lære (2+2), fungerer bra der geografi og demografi tillater det. Utfordringen er i de områder hvor bedriftene har stort behov for kompetent arbeidskraft, men hvor elevantallet og avstander gjør det vanskelig å opprettholde et videregående skoletilbud etter 2+2-modellen med dagens kriterier for oppstart av tilbud. Det må derfor tenkes nytt, og etableres alternative og supplerende linjetilbud som gjør skoletilbudet mindre avhengig av et gitt elevantall.

Innspill til ny skolestruktur

Førende behov

- Arbeids- og næringslivets behov i hele fylket må legges til grunn for dimensjoneringen av ny fireårig tilbudsstruktur. Dette gjelder også for høyere yrkesfaglig utdanning.
- Dimensjonering i tråd med arbeids- og næringslivets behov vil bidra til å øke gjennomføringen, øke yrkesdeltagelse og unngå fraflytting - særlig unge voksne.
- Et viktig premiss for å sikre at arbeids- og næringslivets behov møtes er at fagretninger, der det er læreplasser, ikke forsvinner ut av den samlede tilbudsstrukturen i fylket.

Økonomi og skoletilbud

NHO Nordland er innforstått med fylkeskommunens utfordringer, hvor lavere elevgrunnlag og økonomi gjør det vanskelig å opprettholde skolestrukturen og linjetilbudet slik det har vært.

Tilbudsstrukturforslaget for 2021-2023, og tidligere års behov for nedleggelse og endringer på grunn av lavere elevgrunnlag, illustrer dette.

Samtidig har arbeids- og næringslivet stort behov i områder med store geografiske avstander, og fallende, men fortsatt betydelig, befolkningsgrunnlag. Vi mener dette krever endringer i måten vi organiserer opplæring- og undervisningstilbudet på. Alternativet er en fortsatt reduksjon og regional sentralisering av tilbudet. Det er ikke ønskelig, og vil på sikt kunne virke mot målsettingen om økt gjennomføring og å tilby bedriftene den kompetansen vi trenger for å skape jobber og verdier som kan finansiere velferden i årene som kommer.

Våre vurderinger

Bedriftene i Nordland er tydelig på at det er viktig å opprettholde og videreutvikle et desentralisert utdanningstilbud. Dette fremgår også klart av innspillprosessen gjennomført av fylkeskommunen, blant annet gjennom flere innspill med ønske om nye og mer fleksible utdanningsmodeller. Dette gjelder særlig muligheten for hel- eller deldigitalisering av undervisningen i program- og fellesfag, der det ikke lar seg gjøre å etablere et ordinært skoletilbud. NHO Nordland mener dette må utredes nærmere, slik at tilbudet gjenspeiler tiden vi er inne i, og samtidig gjør skolestrukturen mindre avhengig av et gitt elev-/søkertall.

Erfaringer fra bruk av digital undervisning grunnskolen og videregående skole forbindelse med koronapandemien, samt fra universitets- og høyskolesektoren, viser at ny teknologi vil kunne avhjelpe og løse flere av de geografiske og demografiske utfordringene vi står overfor i Nordland.

Vi mener bruk av fjernundervisning blant annet kan gi

- Mulighet for oppstart av utdanningsløp der søkertallet er for lavt for ordinært løp og slik sikre en bredere tilbudsstruktur og at unge voksne kan bli boende hjemme
- Gi bedre og mer effektiv utnyttelse av lærerressursene i hele fylket
- Bidra til økt gjennomføring
- Sikre relevant arbeidskraft i tråd med hele arbeids- og næringslivets behov.

Videre er det viktig å utfordre eventuelle hindringer i gjeldende opplæringslov, for å i første omgang tilpasse seg og utnytte regelverket til det fulle, og samtidig utfordre lovgiver til å endre regelverket slik at undervisningen kan optimaliseres til det bedre for å treffe elevenes og arbeids- og næringslivets behov. NHO bidrar gjerne i slike prosesser.

I utredning av en mer fleksibel utdanningsmodell må også bedriftenes involvering og bidrag i utdanningen sees nærmere på. Herunder hvordan de i områder med lave elev- og søkertall kan bidra til å gjennomføre hele utdanningen i bedrift, slik som Steigenmodellen åpner for i dag.

Anmodning fra NHO Nordland

NHO Nordland anmoder fylkesrådet/fylkestinget om:

1. Å utrede mulighetene og potensialet for å digitalisere teoriundervisningen i program- og fellesfag.
2. Utredningen bør se på muligheten for mer bedrifts- og samlingsbaserte opplæring, både for den praktiske og teoretiske delen av opplæringen.
3. Utvikle pilotprosjekter for et antall linjetilbud for utprøving av nye modeller, der dette vurderes som forsvarlig og gjennomførbart.

Vi viser for øvrig til mottatte innspill fra bedrifter og næringsaktører som peker på næringslivet behov, herunder:

- Byggmesterforbundet i Nords ønske om å beholde VG1 bygg- og anleggsteknikk og Vg2 byggteknikk i Brønnøysund.
- IT-Forum Bodøs ønske om å beholde VG2 IKT-servicefag / IT- og medieproduksjon (ITM) på Fauske.
- Næringsaktører i Vågans ønske om å opprette International Baccalaureat Diploma Programme ved Aust-Lofoten VGS